

POSTANOWIENIE

Dnia 25 marca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Matras

w sprawie P. K.
skazanego z art. 207 § 1 k.k. i in.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej
na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
w dniu 25 marca 2025 r.,
kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego
od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie
z dnia 13 listopada 2023 r., sygn. akt IV Ka 208/23,
zmieniającego w części wyrok Sądu Rejonowego dla Krakowa - Nowej Huty
w Krakowie
z dnia 3 listopada 2022 r., sygn. akt II K 51/22/N,

p o s t a n o w i ł

1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;
2. zasądzić od skazanego P. K. na rzecz oskarżycielki posiłkowej A. K. kwotę 720 zł (siedemset dwadzieścia złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym;
3. zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz adw. M. S. Kancelaria Adwokacka w K. kwotę 885,60 zł (osiemset osiemdziesiąt pięć złotych sześćdziesiąt groszy) w tym 23 % VAT tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu jako kuratora małoletniego Ł. K., w tym sporządzenia odpowiedzi na kasację obrońcy skazanego;
4. obciążyć skazanego kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.

[J.J.]

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 3 listopada 2022 r., sygn. akt II K 51/22, Sąd Rejonowy dla Krakowa - Nowej Huty w Krakowie uznał oskarżonego P. K. za winnego popełnienia występku z art. 207 § 1 k.k. i 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., za którego popełnienie wymierzył mu karę roku pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawiesił na okres 3 lat próby. Następnie, na podstawie art. 72 § 1 pkt 7a i § 1a k.k. zobowiązał oskarżonego w okresie próby do powstrzymywania się od kontaktowania się z A. K. oraz zbliżania się do pokrzywdzonej na odległość mniejszą niż 10 metrów, zaś na mocy art. 73 § 2 k.k. oddał oskarżonego pod dozór kuratora sądowego. Sąd orzekł również na podstawie art. 46 § 1 k.k. obowiązek zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wyrządzoną przestępstwem poprzez zapłatę kwoty 5.000 złotych na rzecz pokrzywdzonej A. K. oraz kwoty 1.000 złotych na rzecz małoletniego pokrzywdzonego Ł. K..

Wyrok ten w całości zaskarżył oskarżony domagając się jego zmiany i uniewinnienia go od popełnienia zarzucanego mu czynu.

Wyrokiem z dnia 13 listopada 2023 r., sygn. akt IV Ka 208/23, Sąd Okręgowy w Krakowie zaskarżony wyrok zmienił w ten sposób, że z opisu czynu przypisanego oskarżonemu wyeliminował sformułowanie: „izolował, kontrolował,” w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymując w mocy.

Kasację w tej sprawie złożył obrońca skazanego, który zaskarżając wyrok sądu odwoławczego w całości, zarzucił temu rozstrzygnięciu:

„1. Rażąco naruszenie przepisów prawa procesowego, mające istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia, a to art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., poprzez nienależytą obsadę składu sądu tj. udział w składzie sądu osoby powołanej na urząd sędziego w sądzie powszechnym na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie

określonym przepisami ustawy z 2017 roku o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, a w konsekwencji tego wadliwego procesu powołania, naruszenie standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności.

Podniesiony wyżej wadliwy proces nominacyjny Sędziego X. Y. obiektywnie doprowadził w tej konkretnej sprawie do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności Sędziego Przewodniczącego, co skutkowało:

1. Rażącym naruszeniem przepisów prawa procesowego, mającym istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia, a to art. 455a k.p.k. w zw. z art. 424 k.p.k., polegającym na sporządzeniu uzasadnienia zaskarżonego wyroku, wbrew nakazom wynikającym z przepisu oraz w sposób uniemożliwiający de facto przeprowadzenie merytorycznej kontroli podstaw wnioskowania Sądu I instancji tak co do warstwy stanu faktycznego, jak i prawnego sprawy.

2. Rażącym naruszeniu przepisów prawa procesowego, mającym istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia, a to art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., polegającym na przeprowadzeniu kontroli odwoławczej wyroku wydanego przez Sąd I instancji w sposób nierzetelny i niepełny, a przez to naruszający standard tej kontroli, przejawiającej się w zaniechaniu przeprowadzenia kompleksowej oceny zarzutów podniesionych w apelacji i jej uzupełnieniu, a tym samym zaniechania odniesienia się do wszystkich zarzutów stawianych przez skarżącego zaskarżonemu rozstrzygnięciu, co skutkowało pozbawionym dostatecznych podstaw dowodowych przypisaniem oskarżonemu dokonania zarzucanego mu czynu przestępstwa znęcania.

3. Rażącym naruszeniu przepisów prawa procesowego, mającym istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia a to art. 193 k.p.k. w zw. z art. 424 k.p.k., polegającym na dokonaniu ustaleń przez Sąd a quo „samodzielnie” - bez wykorzystania w tym względzie wiedzy biegłych sądowych - w odniesieniu do okoliczności o charakterze specjalistycznym tj. samodzielne ustalenie, że pokrzywdzona nie mogła doznać obrażeń widniejących na fotografiach zalegających w aktach sprawy, poprzez zachowanie obronne oskarżonego przed

jej agresywnym zachowaniem w sytuacji, gdy do ustalenia powyższego potrzebna jest wiedza specjalistyczna.

4. *Rażącym naruszeniu przepisów prawa procesowego, mającym istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia, a to art. 4 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. w zw. z art. 201 k.p.k. przez oparcie wyroku w całości na opinii biegłej psycholog E. K. w sytuacji, gdy była to opinia niepełna wobec braku odpowiedzi na postawione w tezie dowodowej pytania, przy jednoczesnym pominięciu okoliczności wynikających z przeprowadzonych dowodów, w szczególności najbardziej istotnej z punktu widzenia niniejszego postępowania opinii biegłych z Opiniodawczego Zespołu Sądowych Specjalistów w Z. dopuszczonej jako dowód w niniejszym postępowaniu.*

5. *Rażącym naruszeniu przepisów prawa procesowego, mającym istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia, a to art. 8 § 1 k.p.k. poprzez powołanie się przez Sąd na niniejszy przepis, w stosunku do opinii OZSS i uznanie że opinie OZSS jako sporządzone poza postępowaniem karnym i wnioski w tych opiniach zawarte nie mają w myśl zasady art. 8 § 1 k.p.k. charakteru wiążącego w sytuacji, gdy przepis stanowi o niezwiązaniu Sądu karnego rozstrzygnięciem innego sądu lub organu, który to nie będzie miał zastosowania do przedmiotowych opinii, wobec okoliczności, że nie są one ani rozstrzygnięciem innego organu ani innego sądu, a jedynie przedstawiają wiadomości specjalne, które winny podlegać ocenie na podstawie ogólnych reguł dowodowych.”*

W konkluzji obrońca wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez sąd II instancji.

W odpowiedzi na kasację Prokurator Rejonowy Kraków – Nowa Huta w Krakowie, pełnomocnik oskarżycielki posiłkowej A. K. oraz kurator reprezentujący małoletniego Ł. K. wnieśli o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasację obrońcy skazanego należało oddalić w trybie przewidzianym w art. 535 § 3 k.p.k.

Z uwagi na treść art. 523 § 2 i 4 pkt 1 k.p.k. tylko zarzut naruszenia art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. mógł stanowić przedmiot rozważań Sądu Najwyższego. Natomiast dalsze zarzuty kasacji nie mogły być postawione i oczywiście nie mogły zostać rozpoznane. Odnosząc się więc do zarzutu, któremu skarżący nadał rangę

bezwzględny powód odwoławczy, w związku z orzekaniem w postępowaniu odwoławczym przez sędziego X. Y., powołanego na stanowisko sędziego Sądu Okręgowego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa (dalej KRS), w składzie ukształtowanym ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. (art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.), trzeba przypomnieć, że zgodnie z treścią uchwały składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r., BSA I - 4110-1/20 oraz uchwały Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r. I KZP 2/22, możliwość skutecznego zakwestionowania należytej obsady sądu - w przypadku sądu powszechnego - uwarunkowana jest wykazaniem, że w konkretnej sprawie wadliwość procesu powołania sędziego prowadziła do pozbawienia sędziego przymiotu niezawisłości i bezstronności w ujęciu obiektywnym, a w konsekwencji sądu orzekającego - do utraty przymiotu sądu jako sądu niezależnego i bezstronnego. Brak jest więc podstawy do przyjęcia w sposób generalny, że każdy sędzia sądu powszechnego, który uzyskał nominację w następstwie brania udziału w konkursie przed Krajową Radą Sądownictwa po 17 stycznia 2018 r., nie spełnia minimalnego standardu bezstronności i każdorazowo sąd z jego udziałem jest nienależyte obsadzony w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. (choć oczywiście powołania te są wadliwe konstytucyjnie, z uwagi na brak wniosku konstytucyjnego organu;[obecna tzw. KRS nie jest organem wskazanym w art. 186 Konstytucji RP, a zatem także z art. 179 Konstytucji]). Oznacza to, że udowodnienie zaistnienia nienależytej obsady sądu wymaga wykazania *in concreto*, że sędzia powołany w takich okolicznościach nie gwarantuje minimalnego standardu bezstronności i niezawisłości.

Rzecz w tym, że w tej sprawie twierdzenie skarżącego ma charakter ogólnikowy, nie zostało bowiem poparte żadnymi konkretnymi okolicznościami, które dowodziłyby braku bezstronności i niezależności wskazanego sędziego, wynikającymi np. z jego szybkiej ścieżki awansowej, uzyskania awansu w okolicznościach wskazujących na to, iż awans ten nie był merytorycznie uzasadniony, a uzyskany kosztem innych, lepszych sędziów, czy też istnienia określonych jego związków z władzą wykonawczą, która w latach 2018 - 2023 starała się zniszczyć niezależność sądownictwa i podporządkować sądownictwo

władzy politycznej, dokonując w ten sposób zamachu na zasadnicze filary demokratycznego państwa prawa.

Co prawda obrońca skazanego w uzasadnieniu zarzutu wskazał, że sędzia X. Y. uzyskał niższą od kontrkandydatki ocenę kwalifikacji do pełnienia urzędu sędziego sądu okręgowego (ocena bardzo dobra, a nie wyróżniająca się), oraz nieco niższe poparcie Kolegium Sądu Okręgowego w Krakowie (jeden mniej głos „za” przy tej samej liczbie głosów „przeciw”), to jednak argumenty te nie są wystarczającym potwierdzeniem, iż uzyskany przez sędziego awans miał bezprecedensowo szybki charakter i był pozbawiony merytorycznego uzasadnienia, a wynikał z jego określonych relacji z władzą wykonawczą biorącą aktywny udział w zamachu na niezawisłość i bezstronność sądów. Nie sposób też dowodzić tezy o braku bezstronności i niezawisłości tego sędziego tylko w oparciu o fakt jego delegowania w dniu 1 września 2020 r. do orzekania w Sądzie Okręgowym w Krakowie przez ówczesnego Ministra Sprawiedliwości. Faktem jest, że naruszenie prawa do niezawisłego i bezstronnego sądu może być związane z faktem delegacji sędziego za jego zgodą przez Ministra Sprawiedliwości, to jednak musi ono wynikać nie tylko z samego faktu delegacji, ale również z okoliczności z nią związanych albo równocześnie występujących, wykazujących brak bezstronności albo podważających ją w sposób obiektywny. Oznacza to, że skarżący zobowiązany jest do wykazania, że doszło w konkretnym przypadku do przełamania domniemania bezstronności i niezawisłości. Chodzi zatem o szczególne okoliczności uzasadniające w konkretnym przypadku odnoszonym do danego sędziego przypuszczenie, że gwarancje niezawisłości zostały w istotny sposób osłabione (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 1 lipca 2022 r. III KK 207/22). Tymczasem w kasacji, o czym była już mowa, nie wykazano okoliczności, które uprawdopodobniałyby tezę, że sędzia X. Y. nie gwarantuje minimalnego standardu bezstronności i niezawisłości. Nadmienić też trzeba, że również Sąd Najwyższy – z urzędu – nie posiadał informacji, które czyniły zasadnym przeprowadzenie w postępowaniu kasacyjnym testu co do tego, czy orzekanie przez sąd odwoławczy, w składzie, w którym zasiadał ww. sędzia, pozbawiło skazanego dostępu do sądu w rozumieniu standardu konwencyjnego (art. 6 ust. 1 EKPC) i konstytucyjnego (art. 45 ust. 1 Konstytucji).

Poza tą sferą jest natomiast to, czy zgłoszenie się tego sędziego do udziału w niekonstytucyjnej procedurze – co do niekonstytucyjności, której każdy prawnik aspirujący do służby sędziowskiej powinien mieć świadomość – nie powinno stanowić zasadniczych oceny pod kątem postawy moralnej; ten aspekt nie jest przedmiotem ocen sądu kasacyjnego.

Mając zatem powyższe na uwadze Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu.

[J.J.]

[r.g.]